

Ministru kabinets

Latvijas finanšu sektora jaunumi

Nr. 21, 2020. gada 27. februārī

Arturs Krišjānis Kariņš
Latvijas Republikas Ministru prezidents

Latvijas Republikas Ministru prezidenta paziņojums

Esmu gandarīts, ka Latvijas finanšu sektora uzraudzības "kapitālais remonts" ir izdevies, un pirms gada izvirzītais mērķis – sakārtot finanšu noziegumu novēršanas sistēmu un atjaunot mūsu valsts reputāciju – ir sasniegts. Paldies visiem iesaistītajiem ekspertiem, institūcijām un organizācijām, esam paveikuši milzīgu darbu, un tas ir novērtēts. Starptautiskās Finanšu darījumu darba grupas (FATF) pieņemtais lēmums neiekļaut Latviju tā dēvētajā 'pelēkajā sarakstā' parāda, ka, kopīgi strādājot, varam sasniegt lielus mērķus. Tas, protams, nenozīmē, ka varam apstāties, ir jāturpina īstenot iesākto, lai iedzīvinātu pieņemtos lēmumus.

Šajās dienās Latviju sasniedza vēl viena pozitīva ziņa par Latvijas kredītreitinga paaugstināšanu līdz A+ līmenim, kas ir nebijis sasniegums. Nepārprotami tas ir pozitīvs signāls mūsu valsts tautsaimniecības attīstībai.

Šajā izdevumā

- Latvija ir izveidojusi jaunu finanšu noziegumu novēršanas sistēmu un netiks pakļauta 'pastiprinātai uzraudzībai' jeb iekļaušanai 'pelēkajā sarakstā'
- Kredītreitingu aģentūra „S&P Global Ratings” paaugstina Latvijas kredītreitingu vēsturiski augstākajā līmenī
- Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) turpmākā darba prioritāte finanšu noziegumu apkarošanas jomā būs uz risku izvērtējumu balstītas pieejas stiprināšana
- Latvijas Bankas prezidents izvirza kandidātus vakantajām amata vietām padomē
- „MONEYVAL” pārvērtē Latvijas atbilstību ar FATF starptautiskajiem standartiem saistītajās jomās, novērtējot to kā atbilstošu vai lielākoties atbilstošu visām 40 rekomendācijām
- Tiesībsargājošās iestādes izmeklē kriminālprocesu saistībā ar 50 miljonu EUR legalizāciju likvidējamā „ABLV Bank”
- Valsts ieņēmumu dienests uzsāk kriminālprocesu par nedeklarētas un, iespējams, noziedzīgi iegūtas skaidras naudas 90 100 ASV dolāru apmērā pārvietošanu
- Latvija atbalsta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas (NILLTPF) apkarošanas pasākumu pārrobežu koordināciju Eiropas Savienības līmenī
- Finanšu izlūkošanas dienests (FID) pierāda Latvijas atbilstību „Egmont” grupas principiem
- 2019. gada ceturtajā ceturksnī Latvijas banku sektora rentabilitātes rādītāji saglabājas augsti
- Eiropas Centrālā banka anulē AS “PNB Banka” licenci
- Pēc Eiropas Komisijas aplēsēm 2020. gadā Latvijā būs novērojama otra augstākā ekonomiskā izaugsme Baltijā

Pārmaiņas finanšu sektorā

Latvija ir izveidojusi jaunu finanšu noziegumu novēršanas sistēmu un netiks pakļauta 'pastiprinātai uzraudzībai'

Latvija ir veiksmīgi izveidojusi jaunu finanšu noziegumu novēršanas sistēmu un netiks pakļauta 'pastiprinātai uzraudzībai' jeb iekļaušanai tā dēvētajā 'pelēkajā sarakstā', secināja Finanšu darījuma darba grupa (FATF) 21. februāra plenārsēdē Parīzē.

Latvija ir pirmā "MONEYVAL" dalībvalsts, kura sekmīgi izpildījusi visas FATF rekomendācijas.

Finanšu un izlūkošanas dienesta vadītāja, "MONEYVAL" un FATF delegācijas vadītāja Ilze Znotiņa norāda: "Spēja izveidot efektīvu kontroles un uzraudzības mehānismu, kas nepieļauj iespēju izmantot savas valsts finanšu sistēmu noziedzīgiem mērķiem, ir ikvienas valsts un līdz ar to arī Latvijas pienākums. Tā ir valsts reputācijas, pašcieņas un goda lieta. Esam izveidojuši stabilu un drošu finanšu noziegumu novēršanas sistēmu, kas neļauj terorisma un proliferācijas finansētājiem to izmantot, esam panākuši augstu juridisko personu caurskatāmības līmeni un būtiski stiprinājuši Latvijas tiesībsardzības iestāžu spējas un zināšanas. Savukārt likumdevējs ir sapratis un novērtē to apdraudējumu, ko radījuši un var radīt ekonomiskie noziegumi, ja valstij nav gribas un pienācīga normatīvā regulējuma tos apkarot. Šodien mēs visai pasaulei varam parādīt tādus rezultātus, kas vēl pirms pāris gadiem šķita neiedomājami."

[Uzzināt vairāk](#)

FKTK turpmākā darba prioritāte finanšu noziegumu apkarošanas jomā būs uz risku izvērtējumu balstītas pieejas stiprināšana

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) turpmākā darba prioritāte finanšu noziegumu apkarošanas jomā būs uz risku izvērtējumu balstītas pieejas stiprināšana. Komisija arī apņēmusies sekmēt vienotu izpratni Latvijas finanšu sektorā par normatīvo aktu prasībām noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas (NILLTF) novēršanas un sankciju piemērošanas jomā.

FKTK priekšsēdētāja Santa Purgaile stāsta: "Esmu gandarīta, ka Latvijas institūciju darbs ir nesis tādu rezultātu, uz kuru visi cerējām. Taču darbs finanšu noziegumu apkarošanas jomā ir jāturpina, slīpējot izpratnes nianšes un cenšoties panākt pēc iespējas vienotāku izpratni par normatīvo aktu piemērošanu. Problēmas, kuras ieskicē finanšu sektora pakalpojumu saņēmēji, skaidri parāda nepieciešamību stiprināt uz risku izvērtējumu balstītu pieeju. Ceru, ka rokasgrāmatas izstrāde un intensīvs konsultāciju process būs rezultatīvs, kļūstot par atspēriena punktu Latvijas finanšu sektora turpmākai attīstībai."

[Uzzināt vairāk](#)

Latvijas normatīvais regulējums NILLTPF novēršanas jomā atbilst FATF starptautiskajiem standartiem

22. janvārī Eiropas Padomes noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komiteja (MONEYVAL) pārvērtēja Latvijas atbilstību Finanšu darījumu darba grupas (FATF) iepriekš noteiktajām 11 rekomendācijām. Latvija tagad ir 'pilnībā atbilstoša' septiņām no 40 FATF rekomendācijām, un 'lielākoties atbilstoša' – 33.

Finanšu un izlūkošanas dienesta vadītāja Ilze Znotiņa norāda: "'MONEYVAL" ekspertu novērtējums sniedza iespēju Latvijai intensīvi un īsā laika periodā īstenot radikālas, bet vienlaikus ļoti nepieciešamas pārmaiņas, apliecinot mūsu spēju strādāt vienotā komandā. Visas līdz šim īstenotās izmaiņas ir nostiprinātas normatīvajā regulējumā un ar pārliecību uzskatāmas par ilgstošām. Taču mēs nedrīkstam apstāties, darbs ir jāturpina, lai mēs dzīvotu drošā, sakārtotā un pārtikušā valstī."

[Uzzināt vairāk](#)

2019. gadā viens no svarīgākajiem FID uzdevumiem bijis FATF un „MONEYVAL” procesu vadīšana

Kā vienu no galvenajiem paveiktajiem uzdevumiem 2019. gadā Finanšu izlūkošanas dienests (FID) norāda starptautisko NILLTPFN standartu ieviešanu Latvijā. Tajā ietilpst “MONEYVAL” 2018. gada ziņojumā noteikto rekomendāciju ieviešana un uzraudzība, ekonomisko noziegumu novēršanas un apkarošanas sistēmā iesaistīto iestāžu sadarbības koordinācijas sistēmas izveide un būtiska starptautiskās sadarbības stiprināšana.

FID vadībā tika sagatavoti divi ziņojumi. 2019. gada 30. augustā „MONEYVAL” ekspertiem tika iesniegts ziņojums par Latvijas tehniskās atbilstības prasību izpildes progresu (starptautisko standartu ieviešanu de iure). Otrs ziņojums – efektivitātes progressa ziņojums (starptautisko standartu ieviešana de facto) – Finanšu darījumu darba grupai (FATF) tika iesniegts 2019. gada 11. novembrī.

Papildu šiem procesiem 2019. gadā FID izdevis 362 iesaldēšanas rīkojumus, iesaldējot iespējami noziedzīgi iegūtos finanšu līdzekļus 345,98 miljonu eiro apmērā (vēsturiski līdz šim lielāko iespējami noziedzīgi iegūto finanšu līdzekļu apjomu, kas ir trīs reizes vairāk nekā 2018. gadā). Pērn iesaldēti arī 15 nekustamie īpašumi un četri bankas seifi.

Latvija atbalsta NILLTPF apkarošanas pasākumu efektīvu pārrobežu koordināciju ES līmenī

Pēdējos gados sadarbība un institucionālā sistēma Eiropas Savienības (ES) līmenī ir izrādījusies nepietiekama. Tāpēc Latvija arī turpmāk atbalstīs finanšu noziegumu apkarošanas pasākumu efektīvu pārrobežu koordināciju, kā arī uzraudzības un kontroles iestāžu stiprināšanu ES līmenī, 2020. gada Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģionālā informācijas apmaiņas simpozijā sacīja Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs.

Rinkēvičs uzsvēra, ka naudas atmazgāšana, terorisma un proliferācijas finansēšana visbiežāk ir pārrobežu noziegumi, un ar vienas valsts veiktiem pasākumiem to apkarošanai var nepietikt. Noziedzības novēršanai nepieciešami starptautiski centieni un atbalsts.

[Uzzināt vairāk](#)

Baltijas valstu finanšu sektora uzraugi stiprina sadarbību

24. janvārī Finanšu un kapitāla tirgus komisijā (FKTK) notika Latvijas, Igaunijas un Lietuvas finanšu sektora uzraudzības institūciju tikšanās, kuras laikā tika pārrunātas finanšu tirgus tendences, finanšu sektora uzraudzības aktualitātes un sadarbības jautājumi.

“Cieša sadarbība starp Baltijas valstīm ir ārkārtīgi svarīga visam reģionam, jo daudzi uzraudzības jautājumi nereti iet ārpus Latvijas robežām. Tajā pašā laikā, lai arī Latvijas, Lietuvas un Igaunijas finanšu un kapitāla tirgus ir katrs ar savām individuālām iezīmēm, tie ir salīdzinoši nelieli un bieži Baltijas tirgus starptautiskajā vidē tiek uztverts kā vienots veselums. Līdz ar to vienota izpratne un uzraudzības pieeja, kā arī labās prakses apzināšana un ieviešana ir ārkārtīgi svarīga Baltijas finanšu un kapitāla tirgus stiprināšanā un attīstībā,” uzsver FKTK priekšsēdētāja Santa Purgaile.

[Uzzināt vairāk](#)

NILLTPFN risku pārvaldība un darbības atbilstība

Tiesībsargājošās iestādes izmeklē kriminālprocesu saistībā ar 50 miljonu EUR legalizāciju

Janvāra beigās notika virkne izmeklēšanas darbību kriminālprocesā saistībā ar 50 miljonu EUR legalizāciju likvidējamā „ABLV Bank”. Pašlaik norisinās neatliekamās procesuālās darbības, tai skaitā vismaz

30 kratīšanas Latvijas Republikas teritorijā un ārvalstīs sadarbībā ar citu valstu tiesībsargājošām iestādēm. Tās īsteno Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja, Valsts policijas Organizētās noziedzības apkarošanas pārvaldes, Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas pārvaldes, FKTK darbinieki.

Izmeklējamais nodarījums ir saistīts ar ārvalstīs, pārsvarā Krievijā un Baltkrievijā, noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem, ko vēlāk organizētā grupa legalizēja, izmantojot vairākās valstīs reģistrētos uzņēmumus un veicot maksājumus par faktiski nenotikušiem darījumiem.

Patlaban lietā notiek aktīvs izmeklēšanas darbs ar liela apjoma izņemtajiem materiāliem un citas izmeklēšanas darbības, tai skaitā pratināšanas. Šobrīd kriminālprocesā ir vismaz 13 personas, kurām ir tiesības uz aizstāvību.

VID uzsāk kriminālprocesu par, iespējams, noziedzīgi iegūtas skaidras naudas 90 100 ASV dolāru apmērā pārvietošanu

Janvārī sadarbībā ar Valsts robežsardzi un Valsts ieņēmumu dienesta (VID) Muitas pārvaldi vilcienā Maskava – Rīga tika veikta kontrole, kurā konstatēts, iespējams, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas mēģinājums. Pārbaudi veica, pamatojoties uz riska informāciju par iespējamu skaidras naudas nedeklarēšanu, ko, šķērsojot Latvijas Republikas valsts robežu, ievad Eiropas Kopienas muitas teritorijā.

Pārbaužu laikā konstatēts, ka 1980. gadā dzimuša Krievijas pilsoņa, kuram ir Latvijas uzturēšanās atļauja, rokas bagāžā atrodas skaidra nauda 90 100 ASV dolāru apmērā. Izmeklēšanas interesēs papildu informācija netiek sniegta.

Cīņa ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, tai skaitā noziedzīgi iegūtas skaidras naudas pārvietošanas pāri Latvijas Republikas valsts robežai ierobežošanu, ir viena no VID prioritātēm šogad. 2019. gadā VID Nodokļu un muitas policijas pārvaldē sākti 47 kriminālprocesi par skaidras naudas nedeklarēšanu vai nepatiesu deklarēšanu un/vai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.

FID pierāda Latvijas atbilstību „Egmont” grupas principiem

Latvijas Finanšu izlūkošanas dienesta (FID) pārstāvji piedalījās ikgadējā „Egmont” grupas finanšu izlūkošanas vienību grupas sanāsmē, kur ārvalstu partneriem prezentēja savu pieredzi un paveikto starptautiskajā sadarbībā, vienlaikus izvērtēšanas procesā pierādot Latvijas atbilstību „Egmont” grupas principiem un Finanšu darījumu darba grupas (FATF) 40. rekomendācijai.

Izmantojot iespēju, ka sanāsmē pulcējās vairāk nekā 450 pārstāvji no pasaules finanšu izlūkošanas vienībām, FID bija iespējams arī klātienē sarīkot trešo starptautisko finanšu izlūkošanas dienestu darba grupas IFIT (International Financial Intelligence Taskforce) sēdi, lai dalītos pieredzē darbā ar sarežģītām pārrobežas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas shēmām.

Sanāsmē īpaša uzmanība tika veltīta arī jaunu tipoloģiju noteikšanai un iespējamo risku identificēšanai gadījumos, kad noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā tiek izmantoti virtuālie aktīvi un FinTech biznesa modeļi.

Finanšu sektora attīstība

Kreditreitingu aģentūra „S&P Global Ratings” paaugstina Latvijas kreditreitingu vēsturiski augstākajā līmeni

22. februārī starptautiskā kreditreitingu aģentūra „S&P Global Ratings (S&P)” paaugstināja Latvijas kreditreitingu no 'A' līmeņa uz 'A+' līmeni, saglabājot stabilu nākotnes novērtējumu.

Aģentūras 'A+' piešķirtais kreditreitinga nodrošina Latvijai vēsturiski augstāko līmeni kopš 1997. gada, kad Latvijai pirmo reizi tika noteikts valsts kreditreitinga.

„Šis ir vēsturisks brīdis. Pirmo reizi Latvijas finanšu vēsturē esam novērtēti ar tik augstu kreditreitingu. Tas ir nepārprotams starptautiska līmeņa apliecinājums Latvijas īstenotajai publisko finanšu pārvaldības

politikai. Valsts kredītreitinga palielinājums ir pamats turpmākai investīciju piesaistei mūsu valstij kā uzticamam un drošam sadarbības partnerim,” uzsver finanšu ministrs Jānis Reirs.

Uzzināt vairāk

Izvirzīti kandidāti vakantajām amata vietām Latvijas Bankas padomē

Veidojot efektīvāku pārvaldības modeli, Latvijas Bankas prezidents Mārtiņš Kazāks ir izvirzījis kandidātus vakantajām amata vietām Latvijas Bankas padomē.

Mārtiņš Kazāks iesniedzis Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētājam Inārai Mūrniecei oficiālu vēstuli, lūdzot Latvijas parlamentu apstiprināt Latvijas Bankas valdes priekšsēdētāju Māri Kāli Latvijas Bankas prezidenta vietnieka amatā un Valsts kontroles padomes locekli Zītu Zariņu – Latvijas Bankas padomes locekles amatā.

Latvijas Bankas padomes locekļa amata vieta kļuva vakanta, Saeimai Mārtiņu Kazāku ievēlot Latvijas Bankas prezidenta amatā. Savukārt Latvijas Bankas prezidenta vietnieces Zojas Razmusas amata pilnvaru termiņš noslēdzas šī gada 12. martā.

Uzzināt vairāk

Eiropas Komisija šogad Latvijai prognozē otru augstāko ekonomisko izaugsmi Baltijā

Eiropas Komisijas jaunākās ekonomiskās prognozes liecina, ka šogad Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) palielināsies par 2,3 %, kas ir otra augstākā ekonomiskā izaugsme Baltijas valstīs, piekāpjoties vienīgi Igaunijai.

13. februārī publicētās Eiropas Komisijas papildu prognozes liecina, ka Latvijas ekonomikas izaugsme nākamajā gadā sasniegs 2,4 %, kamēr inflācija ir prognozēta 2,3 % apmērā šogad un 2,2 % - 2021. gadā.

Centrālās statistikas pārvaldes (CSB) provizorisks dati rāda, ka 2019. gada ceturtajā ceturksnī Latvijas IKP vērtība palielinājās par 1,1 %, salīdzinot ar 2018. gada ceturto ceturksni (atbilstoši sezonālajiem un kalendārajiem, neizlīdzinātajiem datiem).

2019. gada ceturtajā ceturksnī Latvijas banku sektora rentabilitāte saglabājas augsta

Latvijas banku sektora biznesa modeļa transformācija turpinās, 2019. gada ceturtajā ceturksnī banku sektora rentabilitātes rādītājiem saglabājoties augstiem.

Gan maksājumus, gan noguldījumus gada pēdējā ceturksnī vērojams sezonāls pieaugums. Kopumā ārvalstu noguldījumu apmērs Latvijas bankās ir stabils, bet turpinās iekšējās noguldījumu strukturālās izmaiņas. Pieaug ES valstu noguldījumi un samazinās citu valstu, kas nav ES, tai skaitā NVS valstu noguldījumi.

Uzzināt vairāk

Eiropas Centrālā banka anulē AS „PNB Banka” licenci

17. februārī Eiropas Centrālā banka (ECB) anulēja AS „PNB Banka” darbības licenci. ECB lēmums ir pieņemts pēc Latvijas Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) ierosinājuma 2019. gada 12. septembrī.

Ierosinājums ir balstīts uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas lēmumu 2019. gada 12. septembrī pasludināt banku par maksātnespējīgu.

2019. gada 15. augustā FKTK pieņēma lēmumu apturēt Bankas finanšu pakalpojumu sniegšanu, ņemot vērā, ka ECB (AS „PNB Banka” tiešais uzraugs) tai pašā dienā atzina banku par tādu finanšu iestādi, kas ir nonākusi vai nonāks finanšu grūtībās. Ierosinājums arī ietvēra Eiropas Vienotā noregulējuma valdes (Single Resolution Board) nolēmumu neveikt AS „PNB Banka” noregulējumu (kas nozīmē neveikt pasākumus, lai bankas darbību stabilizētu).

ECB lēmums stājās spēkā dienā, kad par to paziņots AS „PNB Banka”.

[Uzzināt vairāk](#)

Latvijas Bankas 2020. gada bezdarba prognoze ir 6,3 %

Latvijas Bankas bezdarba līmeņa prognoze 2020. gadam ir 6,3 % (6,9 % 2020. gada jūnijā).

Latvijas Bankas „Makroekonomisko norišu pārskatā” minēts, ka 2019. gadā bezdarba līmenis turpinājies sarukt. Viedoklis par bezdarba dinamiku nav mainījies, jo, neraugoties uz tautsaimniecības izaugsmes tempa palēnināšanos, pieprasījums pēc darbiniekiem saglabājas augsts.

Vēl arvien augstā darbaspēka pieprasījuma dēļ turpinās vidējā atalgojuma pieaugums, kas, neraugoties uz ekonomiskās izaugsmes palēnināšanos, ir tikai neliels lēnāks nekā iepriekšējā gadā. Kā papildu faktoru algu pieaugumam (īpaši zemāka līmeņa darbiniekiem) darba devēji min prasību darba sludinājumos norādīt paredzamo atalgojumu, kas veicina darbinieku migrāciju uz labāk atalgotām darbavietām.

[Uzzināt vairāk](#)

2019. gadā mazumtirdzniecības apgrozījums Latvijā palielinājies par 2,3 %

Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) kalendārie, izlīdzinātie dati (pie nemainīgām cenām) liecina, ka 2019. gadā kopējais mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga par 2,3 %, salīdzinot ar 2018. gadu.

Pārtikas preču mazumtirdzniecības apgrozījums palielinājās par 1,2 %, nepārtikas preču, izņemot transportlīdzekļu degvielas mazumtirdzniecības apjomus, pieauga par 4 %, un transportlīdzekļu degvielas mazumtirdzniecības apgrozījums samazinājās par 0,4 %.

Informācijas sniedzēji

Ministru kabinets

Valsts kanceleja

Finanšu ministrija

Ārlietu ministrija

Iekšlietu ministrija

Latvijas Republikas
Uzņēmumu reģistrs

Finanšu izlūkošanas
dienests

Valsts ieņēmumu
dienests

Visu ziņu arhīvs pieejams šeit

Pieteikties finanšu sektora jaunumu saņemšanai www.financialsectornewsletter.lv